

DEBAT

DEN PERFEKTE PLAN?

I de sidste to numre af Byplan Nyt har der både været "opbrud" og "opråb". "De unge vilde arkitekter" vil af med de store planer og alle deres restriktioner, mens de "gamle klassiske byplanlæggere" netop vil bevare de reguleringsmuligheder, der ligger i de overordnede planer.

Disputten er gemt i balancegangen mellem frihed og restriktioner, i måden vi tænker planlægning og byudvikling på og hele det formål, planlægningen har. Henrik Valeur gav i artiklen "Så er der opbrud!", udtryk for, at "den overordnede planlægning er indrettet på et samfund, der ikke længere eksisterer", og at "målet med styringen låser os fast i en bestemt orden med bestemte idealer".

Peter Hartoft-Nielsen efterlyser i et "Opråb til redaktionen" en ordentlig og faglig byplandebate, der kan påvise de problemer, der angiveligt skulle være med Fingerplanen og den overordnede planlægning. Dansk Byplanlaboratorium og Dansk Arkitektur Center tog imod udfordringen og inviterede de to debattører og professor Bent Flyvbjerg til et åbent debatmøde den 13. oktober 2005.

PETER HARTOFT-NIELSEN

Peter Hartoft-Nielsen åbnede debatten med et indlæg om de store planers styrke og nødvendighed.

Behovet for den overordnede planlægning er ifølge Peter Hartoft-Nielsen, at udvikle en eksplicit redegørelse for de mål og strategier, man vil forfølge i planlægningen. Mål og strategier, der ikke altid kan forfølges af en enkelt kommune eller et enkelt amt, og derfor må tackles i fællesskab gennem den overordnede planlægning. At denne planlægning sætter en begrænsning for byens fysiske udvikling er netop styrken, fordi det kun er gennem disse restriktioner, man får visioner, strategier og projekter til at hænge sammen. Det er de store planer, der sikrer de langsigtede mål.

Fingerplanen er ikke en æstetisk eller arki-

tektonisk vision og skal heller ikke være det. Den er et princip for planlægningen, om adskillelse af land og by, om sikring af de ubrudte transportkorridorer og om undgåelse af ukontrolleret byspredning og støjgener. Fingerplanen er ikke til hinder for, at byen udvikler sig forskelligt og med en egen identitet i de forskellige områder. Den foreskriver blot nogle overordnede fysiske greb, denne udvikling skal ske indenfor. Nogle greb, man ellers ikke ville kunne sikre.

HENRIKVALEUR

Henrik Valeur er imod den overordnede planlægning, fordi den spiller en defensiv rolle med en negativ og begrænsende attitude. Fingerplanen og andre overordnede planer afspejler den tid, de er skabt i. Fingerplanen er ifølge Henrik Valeur skabt i et ideal om velfærdssamfundet, som det så ud i 1948, men samfundet har ændret sig, og byens indhold passer ikke længere til dens form. Den globale og interaktive by lader sig ikke begrænse på samme måde som 50'ernes by. Den findes overalt og er derfor i modstrid med den plan, den er opstået indenfor, og som den er dømt til at sprænge.

De overordnede planer stræber mod et homogent og ensartet samfund, der er i modstrid med de hybride behov, der eksisterer i byen. Med de store planer opstår der et skizofrent forhold mellem det samfund vi lever i, og det vi forsøger at planlægge. De store planer er et udtryk for, at man gennem restriktioner kan skabe den perfekte by. Men det er en absurd idé, for det er netop disse restriktioner, der kvæler diversiteten og de forskelligartede identiteter, en by skal rumme for at være en god by for de forskellige mennesker, der bor, arbejder og bruger byen.

I militære termer siger man ofte, at generaler planlægger den forrige krig. Det gælder også for byplanlæggere, der laver store og overordnede planer. De planlægger byen efter den tid, vi har levet, og ikke den tid, der kommer, og de vil ikke kunne andet, for den

tid kender vi ikke endnu, og derfor kan vi ikke planlægge for den.

BENT FLYVBJERG

Bent Flyvbjerg mener, at den danske planlægnings helt store problem er, at den er for-tænkt, og at der i praksis er meget stor forskel på de idéer der opstilles i planerne, og den virkelighed de udleveres i. Derfor er dansk planlægning visionsfattig, dobbeltmoralisk og fuld af dyre, dårlige løsninger!

De danske byer har mange arkitektoniske og bymæssige perler, men den snor, der skal binde dem sammen, er ikke til at få øje på. Den snor er planlægningen, og den skal skabes af de store planers regler og restriktioner, men gennem policy og projekter. Dermed siger Bent Flyvbjerg ikke, at vi skal afskaffe muligheden for forbud og restriktioner i planlægningen. I nogle tilfælde er forbud nødvendige for at sikre og fremme en policy.

En policy er ikke en fysisk plan, der afgrænser anvendelse af et bestemt område, men en politisk vedtaget strategi for en bys udvikling, der udmøntes i konkrete projekter. En policy skal være politisk besluttet, og politikerne skal være deres ansvar bevidst og committet til policy'ens udførelse. Kun på den måde ser Bent Flyvbjerg en mulighed for, at vi kommer fra de store planers dobbeltmoraliske og for-tænkte regler og forbud til policytilgangens fremadrettede visioner.

DISKUSSIONEN FORTSÆTTER

Banen er således kridtet op til en diskussion, ikke kun om planer eller ej, men om balancen mellem frihed og restriktioner. En diskussion der går helt tilbage til planlægningens barndom, og som vedrører grundstenene i den danske plantradition og derfor vil fortsætte med at dele vandene mange årtier endnu. En diskussion, der til stadighed er aktuel, og som skal føres på både fagligt og politisk plan, for at vi kan udvikle og forny planlægningen så den passer til det samfund vi lever i.

Charlotte Wernersen
Dansk Byplanlaboratorium